

Näringsliv
Juliana Wettersten
Tfn: 063-14 66 60
E-post: juliana.g.wettersten@regionjh.se

2019-10-10

RUN/61/2019

Uppföljningsrapport regionala tillväxtmedel (1:1-anslaget)

Allmänt om anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder

Staten bidrar med finansiering till det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet genom anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder inom statens utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Enligt regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende anslaget disponerar Region Jämtland Härjedalen (Jämtlands läns landsting) nedanstående belopp.

Tilldelat anslag: 113 905 000 kronor
Beställningsbemyndigande: 220 000 000 kronor

Summan för det tilldelade anslaget avser hur mycket medel som får *betalas ut* (infrias) under året till företag och organisationer som tidigare har beviljats stöd. Beställningsbemyndigandet säger hur stor skulden till stödmottagande företag och organisationer maximalt får vara. När en utbetalning görs minskar skulden och när ett nytt medfinansieringsbeslut tas ökar skulden. Anslags- och bemyndigandebalansen är således i ständig förändring. Av det tilldelade anslaget får Region Jämtland Härjedalen använda högst 2 000 000 kronor under 2019 för uppföljning och utvärdering av finansierade insatser, samt vid behov till uppföljningssystem med mera som härrör till anslaget.

Anslaget disponeras av Tillväxtverket, men handläggs och beslutas av Region Jämtland Härjedalen i enlighet med följande nationella förordningar:

- Förordningen (2015:210) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag
- Förordningen (2015:211) om statligt stöd till regionala investeringar
- Förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service
- Förordningen (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken

För hantering av anslaget används det nationella ärendehanteringssystemet Nyps som ägs och utvecklas av Tillväxtverket. Region Jämtland Härjedalens handläggare av anslaget har haft kontinuerlig representation i användargrupperingar som Tillväxtverket samordnar i syfte att utveckla systemet.

Internt styrs nyttjandet av anslag 1:1 också av Riktlinjer för företagsstöd (RS/913/2016) och Allmänna villkor för stöd till projekt (RUN/640/2017).

Anslag 1:1 är kompensatoriska medel som fördelas utifrån vilka regionala förutsättningar som finns för utveckling och tillväxt. Med anledning av de särskilda konkurrensnackdelar som finns i Jämtland Härjedalen placerar sig regionen i topp fördelat på innevånare avseende anslaget storlek. Anslaget utgör också en mycket viktig typ av regionalt utvecklingskapital då tillgången till övriga utvecklingsmedel är förhållandevis låg.

Nationell uppföljning av anslag 1:1

Den 10 januari 2019 infördes ett nytt nationellt uppföljningssystem för den regionala projektverksamheten med finansiering av anslag 1:1. Projekten måste sedan dess kategoriseras i så kallad resultatkedjor och nationella indikatormål för projektet måste anges. Syftet med uppföljningssystemet är både att ge en tydlig bild av projektverksamhetens inriktning och att öka resultatfokus i uppföljningen, det vill säga utveckla beskrivningen av projektverksamhetens resultat. Detta ska stödja de ambitioner som den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020 uttrycker om:

- ett resultatutvecklat genomförande av den regionala tillväxtpolitiken
- en kunskapsbaserad politikutveckling, där lärdomar från uppföljning och utvärdering tas tillvara

Resultaten från den nationella uppföljningen kommer att användas för rapportering av användningen av medlen och deras resultat, för både regionala och nationella aktörer, exempelvis i budgetpropositionen för utgiftsområde 19 Regional tillväxt och i Tillväxtverkets årliga rapportering kring anslag 1:1.

Ansvar för att följa upp och utvärdera projektverksamheten ligger på de 43 olika beslutsfattarna (regioner, länsstyrelser och Tillväxtverket), däribland Region Jämtland Härjedalen. Den nationella uppföljningens roll är att kommunicera en enhetlig, aggregerad bild av projektverksamheten och dess resultat. För att skapa en aggregerad bild krävs en systematisk, enhetlig och kvalitetssäkrad arbetsprocess hos de 43 beslutsfattarna. Därför ska samtliga beviljade ärenden numera klassificeras i det Nyps 2020 i enlighet med figuren nedan:

Resultatkedjorna är följande:

- *Investeringar i fysisk och digital infrastruktur – Bidrag till realisering av infrastruktur/miljö.* Indikatorn är Gjorda investeringar i antal och SEK.
- *Utveckling av kunskap, strategier och planeringsunderlag – Underlag utvecklas och sprids.* Indikatorn är Antal framtagna kunskapsunderlag, strategier och program
- *Utveckling av varor och tjänster (indirekt) – Metoder/verksamhetsmodeller utvecklas och testas.* Indikatorn är Antal deltagande organisationer. Dessa ska även anges vid namn.
- *Utveckling av varor och tjänster (direkt) – Entreprenörer/företag deltar i projekt.* Indikatorn är Antalet deltagande företag. Ärendets eventuella koppling till strukturfondsprojekt eller särskilt regeringsbeslut ska anges med namn.

I samband med införandet av den nya nationella uppföljningen sjsattes även det nya ärendehanteringssystemet, Nyps 2020. Dessa förändringar har varit resurskrävande för verksamheten, men samtidigt har de bidragit till en tydligare struktur. Vid sidan av den nationella uppföljningen ska det senare finnas möjlighet för beslutsfattande organisationer att frivilligt lägga in egna klassificeringar och indikatorer i Nyps (Lokal uppföljning). Denna funktion är fortfarande under utveckling och kommer sedermera att möjliggöra systematisk uppföljning av projektens bidrag till målsättningar i den regionala utvecklingsstrategin, vilket har efterfrågats av Region Jämtland Härjedalen i systemutvecklingsdialog med Tillväxtverket. Funktionen att kategorisera projekten till områden i det regionala tillväxtprogrammet finns inte i det nya ärendehanteringssystemet. Region Jämtland Härjedalen behöver ta ställning till om det framöver, när lokal uppföljning införs, istället ska vara kategorier och indikatorer som kopplar direkt till den reviderade regionala utvecklingsstrategin.

Under 2020 införs även nationell uppföljning för företagsstöd och investeringsstöd med finansiering av anslag 1:1. Under rapporteringsperioden har Region Jämtland Härjedalen haft handläggare aktiva i de forum där påverkansmöjlighet har funnits.

Revidering av Riktlinjer för företagsstöd

14 juni 2016 beslutade Region Jämtland Härjedalen, regionfullmäktige, att anta de riktlinjer för företagsstöd som fortfarande gäller. Syftet med riktlinjerna är att göra arbetet med företagsstödet mer transparent och också säkerställa arbetet med företagsstödet inriktning. Sedan dess har såväl politiska prioriteringar som den nationella styrningen av anslag 1:1 förändrats och därför bör riktlinjerna revideras. I detta arbete behöver hänsyn även tas till arbetet med revideringen av den regionala utvecklingsstrategin. Ett ytterligare syfte med revideringen är att bidra till breddad stödgivning och ett uppdaterat fokus på hållbara företagsstöd, vilket kopplar an till ett nationellt arbete med fokus på hållbara företagsstöd under ledning av Tillväxtverket (utvecklad beskrivning i nästa avsnitt).

Fördelning av stöd under maj-september 2019

Söktrycket på regional medfinansiering till nya projekt var högt även under våren och sommaren, samtidigt som Region Jämtland Härjedalens beslutsutrymme är begränsat med hänsyn till anslags- och bemyndigandebalansen. Sex ansökningar om medfinansiering till nya projekt inom EU-programmet Mellersta Norrland inkom i utlysningssomgång 2019:2, varav två återtogs efter beredningsdialog. Därutöver låg Region Jämtland Härjedalen kvar med medfinansieringsbeslut från 27 mars till fyra projekt som i den omgången inte prioriterades av Strukturfondspartnerskapet men som sedan lämnades in i intakta versioner i andra omgången. Totalt har Region Jämtland Härjedalen därmed beviljat medfinansiering till åtta olika projekt som ska upp till prioritering i Strukturfondspartnerskapet 5 december. Om samtliga prioriteras summeras medfinansieringen till drygt 25 miljoner kronor.

Av de 17 projektet som sökte medfinansiering inom Region Jämtland Härjedalens utlysning *Stärkt kapacitet för regionalt utvecklingsarbete* beviljades 15 medfinansiering. Lista över projekten finns på www.regionjh.se/rus under rubriken Utlysning. Det har även skapats en gemensam samverkansplattform för projekten i Teams och hållits gemensamma informationsmöten för projektägande aktörer. Samtliga projekt är igång med olika aktiviteter med en god spridning runt om i regionen. Projekten syftar till att ta fram olika typer av kunskaps-, planeringsunderlag och analyser som sedermera kan utgöra underlag till det regionala strategiarbetet. Projekten ska även möjliggör projektägande aktörs medverkan i workshops och andra aktiviteter som Region Jämtland Härjedalen anordnar med koppling till RUS- och S3-processen, samt skapa lokal förankring av de regionala strategierna. Revideringsprocessen och arbetssättet med denna utlysning har uppmärksammats på ett positivt sätt av Tillväxtverket och även mottagits väl av aktörer i länet. Samtliga projekt är kopplade till resultatkedjan *Utveckling av kunskap, strategier och planeringsunderlag – Underlag utvecklas och sprids* och de följs upp med indikatorn är *Antal framtagna kunskapsunderlag, strategier och program*. Dessa kommer generera 28 underlag i rapportformat som levereras till RUS-samordnaren senast 31 januari 2020.

27 företagsstödsärenden har beslutats och verkställt i ärendehanteringssystemet under rapporteringsperioden 25 april till och med 28 september, fördelat på kommun. Se tabellen nedan. Fördelningen av ärenden mellan könen visar att kvinnor är markant underrepresenterade, och detta är inte bara ett faktum i vår region. Därför pågår ett nationellt förändringsarbete med fokus på *hållbara företagsstöd* under ledning av Tillväxtverket där Region Jämtland Härjedalen har representation såväl i referens- som arbetsgrupp genom handläggare från område Näringsliv. Arbetet syftar till att utveckla stödgivningen så att hållbarhetsdimensionerna genomsyrar processen. Regionernas syn på vilka företag som främjar regional utveckling ska på ett hållbart sätt ska synliggöras, och företagsstöden ska på ett tydligare sätt betraktas som ett verktyg för att understödja omvandlingen till ett hållbart samhälle. En framgångsfaktor är att regionerna analyserar vilka företag och branscher som är viktiga för den hållbara utvecklingen, samt arbetar med frågan om hur stöd kan öppnas upp för nya målgrupper. Det handlar till exempel om tjänsteproducerande företag och sociala företag, där kvinnor ofta finns i ägarkonstellation eller som företagsledare. Tillväxtverket kommer i den löpande uppföljningen av företagsstöd att kontinuerligt följa hur stöden fördelar sig mellan olika branscher som en indikator för att bedöma om stöden når fler företagare med olika bakgrunder och olika typer av verksamheter.

Inför sommaren bedömdes söktrycket på investeringsärenden av större karaktär vara ganska svagt. Det har dock funnits ett antal ärenden av större karaktär i handläggning som gått till bifallsbeslut under perioden, vilket tabellen visar. Ur jämställdhetsperspektiv kan konstateras att dessa ärenden företräds av män. Vilket kön som främjas av sysselsättningseffekten som stödgivningen har är dock inte klarlagd.

Fördelning av beslutade och verkställda företagsstöd under perioden

Företag	Kommun	Stödtyp	Beviljat belopp	Kön ägande	Kön företagsledare
Berg					
HALLSTA FRITID AKTIEBOLAG	Berg	Investeringsbidrag	1 900 000	Delat man/kvinna	Delat man/kvinna
Qvarnsjö Skogstjänster AB	Berg	Investeringsbidrag	1 390 200	Män i majoritet	Man
<i>Summa</i>			<i>3 290 200</i>		
Bräcke					
Matbutiken i Gällö AB	Bräcke	Investeringsbidrag	1 835 587	Män i majoritet	Man
Stefan Karlsson	Bräcke	Innovationscheck	43 272	Män i majoritet	Man
Fritidsfokus AB	Bräcke	Konsultcheck	150 000	Män i majoritet	Man
Gällö Timber AB	Bräcke	Investeringsbidrag	1 575 000	Män i majoritet	Man
Theresa F Design	Bräcke	Mikrostöd	19 000	Kvinnor i majoritet	Kvinna
<i>Summa</i>			<i>3 622 859</i>		
Härjedalen					
Vemdalsfastigheter AB	Härjedalen	Konsultcheck	110 000	Män i majoritet	Man
Variator Dahlberg & Grinde AB	Härjedalen	Konsultcheck	65 000	Män i majoritet	Man
Härjedalsguiderna AB	Härjedalen	Mikrostöd naturturism (ej 1:1)	14 000	Delat man/kvinna	Delat man/kvinna
<i>Summa</i>			<i>189 000</i>		
Krokom					
KrokomsPorten	Krokom	Energieffektiviseringsåtgärder	652 500	Män i majoritet	Man
<i>Summa</i>			<i>652 500</i>		
Ragunda					
Escapade Sweden AB	Ragunda	Mikrostöd naturturism (ej 1:1)	20 000	Kvinnor i majoritet	Kvinna
<i>Summa</i>			<i>20 000</i>		

Strömsund					
Bengt-Olof Brantholm	Strömsund	Innovationscheck	30 375	Delat man/kvinna	Delat man/kvinna
Repay Nord AB	Strömsund	Investeringsbidrag	1 400 000	Män i majoritet	Man
<i>Summa</i>			<i>1 430 375</i>		
Åre					
Innoviable AB	Åre	Innovationscheck	137 700	Män i majoritet	Man
Norrmontage AB	Åre	Investeringsbidrag	1 865 500	Män i majoritet	Man
Gårdshuset AB	Åre	Energieffektiviserings-åtgärder	137 500	Män i majoritet	Man
Åre Nature Adventures	Åre	Mikrostöd naturturism (ej 1:1)	33 000	Män i majoritet	Man
<i>Summa</i>			<i>2 173 700</i>		
Östersund					
Swetown Reklam Ab	Östersund	Investeringsbidrag	64 000	Män i majoritet	Man
Laser Nova AB	Östersund	Investeringsbidrag	388 400	Män i majoritet	Man
Fixit Maskin & Verktyg AB	Östersund	Investeringsbidrag	694 000	Män i majoritet	Kvinna
Aktivut AB	Östersund	Mikrostöd naturturism (ej 1:1)	50 000	Kvinnor i majoritet	Kvinna
Streamify AB	Östersund	Investeringsbidrag	700 000	Män i majoritet	Man
Mardin	Östersund	Mikrostöd	30 000	Män i majoritet	Man
No More Boots	Östersund	Konsultcheck	150 000	Män i majoritet	Man
Ann-Mari Darj	Östersund	Mikrostöd	30 000	Kvinnor i majoritet	Kvinna
No More Boots	Östersund	Investeringsbidrag	594 000	Män i majoritet	Man
<i>Summa</i>			<i>2 700 400</i>		

Uppföljning av mål i verksamhetsplanen för förvaltningsområde regional utveckling

Mål i verksamhetsplan: Främja nationella minoriteters- och särskilt sydsamisk kultur

- 2017 initierade Område Näringsliv en internutbildning för tjänstepersoner som behöver beakta samiska perspektiv och intressen i arbetet. Detta i syfte att bättre kunna beakta dessa i ärendeberedningen. På Område Näringslivs efterfrågan genomfördes utbildningen igen den 16 maj.

Mål i verksamhetsplan: Implementera Rutin för att bereda ett ärende med jämställdhets-, jämlikhets och barnrättsperspektiv i det dagliga arbetet

- Samtliga handläggare har tidigare erbjudits särskilda utbildningsinsatser som syftar till att implementera rutinen. Jämställdhet och mångfald är så kallade horisontella kriterier vid stödgivning. Dessa är obligatoriska att svara på för den stödsökande och att bedöma för den stödgivande organisationen. Det pågår ett kontinuerligt arbete för utveckling av handläggningen utifrån dessa aspekter.

Mål i verksamhetsplan: Proaktivt arbeta för att regionala aktörer och företag får information och stöd i frågor om de finansieringsmöjligheter som finns, samt arbeta för samverkan med andra finansiärer och aktörer

- Under perioden har Område Näringsliv deltagit i och även arrangerat ett antal olika informationsinsatser för att sprida kännedom om vilka finansieringsmöjligheter som finns med anslag 1:1. Bland annat anordnades en informationsträff om stödmöjligheter riktad till kommunala tjänstepersoner primärt inom tillväxt-/näringslivsenheterna i samarbete med Länsstyrelsen den 10 september. Det var god uppslutning från samtliga kommuner. Företagsstödshandläggarna har varit flitigt aktiva under kommunträffar dit de inbjudits och projektet Energieffektiva Företag Jämtland Härjedalen har exempelvis anordnat drop-in-träffar om stödtypen.
- Under perioden har Område Näringsliv för internt bruk genomfört en utredning som syftar till att finna nya former för hur Region Jämtland Härjedalen ännu bättre kan tillgängliggöra, växla upp och skapa regionalt värde med anslag 1:1, med särskilt fokus på medfinansiering till projekt. Arbetet innehöll även en enkel kartläggning av hur andra regioner arbetar strategiskt med stödgivning och uppväxling av anslag 1:1. Författare av rapporten var Erik Noaksson och arbetet har avrapporterats till förvaltningschef och områdeschef, samt presenterats för ledningsgruppen. En slutsats är att aktiv styrning av 1:1-medlen användning till projekt genom riktade utlysningar skulle kunna ge bättre effektkoppling till de regionala utvecklingsstrategiska tillväxtmålen. Genom riktade utlysningar avsätts en pott medel till insatser/projekt med i förväg beskrivet syfte och regionala aktörer får söka medfinansiering inom utlysningen under en begränsad period.

Mål i verksamhetsplan: Utifrån befintliga behov arbeta för att det finns goda finansieringsmöjligheter för offentlig, privat och ideell sektor

- Anslag 1:1 som regionalt utvecklingskapital har stor betydelse för genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin. Vår region karaktäriseras av att anslaget är en viktig del i det regionala utvecklingskapitalet, och vi har utvecklingspotential avseende att anskaffa konkurrensutsatta medel för utvecklingsinitiativ. Detta framgår bland annat i Sveriges Kommuner och Landstings kartläggning över tillgången till regionalt utvecklingskapital i landet från 2017. Här definieras fyra typer av regionalt utvecklingskapital enligt nedan.

Kompensatoriska 1:1-anslag Transportbidrag	Egna medel Regionens egna skatteintäkter
Konkurrensutsatta Vinnova Tillväxtverket Horisont 2020 Energimyndigheten	EU-fonder Regionalfonden Socialfonden Landsbygdsprogrammet

Kartläggningen definiera vidare två olika grupper, där Jämtlands län tillhör grupp 1.

Grupp 1 - kännetecken

- › Stor andel kompensatoriska medel (även i absoluta tal)
- › Stor andel ESI-medel
- › Låg andel egna medel

Län som ingår i grupp 1: Jämtland, Västerbotten, Västernorrland.

Län som uppvisar liknande profil: Värmland, Dalarna, Gävleborg, Kalmar.

Grupp 2 - kännetecken

- › Stor andel konkurrensprövade medel
- › Stor andel av de totala Horisont 2020-medlen
- › Låg andel kompensatoriska anslag

Län som ingår i grupp 2: Stockholm, Skåne, Västra Götaland, Uppsala, Östergötland.

- Anslaget är också betydelsefullt för att möjliggöra medfinansiering till Regionalfonden i projekt inom EU-programmet Mellersta Norrland. Det förs därför en kontinuerlig dialog i arbetsgruppen för revideringen av den regionala utvecklingsstrategin kring hur strategins inriktning och målsättningar sedermera kan och bör påverka fördelningen av anslag 1:1. Frågan om hur arbetssättet kan utvecklas för att på ett smartare sätt styra anslaget mot prioriterade strategiska tillväxtåtgärder, t ex genom utlysningar, behöver få ett ännu större fokus under den senare delen av revideringsprocessen.
- Ett arbete med översyn av befintliga riktlinjer för företagsstöd är påbörjat där ett bakomliggande syfte att bidra till breddad stödgivning och ett uppdaterat fokus på hållbara företagsstöd.

Mål i verksamhetsplan: Verka för effektivare energianvändning i byggnader, boende och transportsektorn samt energieffektiva företag

- Område Näringsliv driver projektet Energieffektiva företag – Jämtland Härjedalen. Projektet har finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden som Region Jämtland Härjedalen matchar med anslag 1:1. Genom projektet kan Region Jämtland Härjedalen arbeta strategiskt med stödgivning till energieffektiviseringsåtgärder i små och medelstora företag. Stöd till energieffektiviseringsåtgärder är en egen stödtyp i förordning (SFS 2015:211) om statligt stöd till regionala investeringar som endast har tillämpats en gång tidigare nationellt. Genom projektet är Region Jämtland Härjedalen därmed föregångare och bygger nationell praxis vid handläggning av stödtypen.
- Hittills har nio ärenden fått preliminärt beslut om stöd inom projektet, varav sju stycken beslut är på den oprövade stödtypen ”investeringsstöd till energieffektiviseringsåtgärder”. Den uppskattade besparingseffekten av hittills beviljade ärendena uppgår till ca 2 500 000 kWh. Inom projektet har det också upphandlats en utvärderare som följer projektet löpande och genomför viktiga intervjuer med stödmottagande företag, styrgruppsmedlemmar och liknande ramprojekt som genomförs i andra delar av Sverige. Projektet har begärt förlängning på sex månader (t o m 2023-06-30) för att skapa förutsättning att nå de uppsatta målen inom projektet.

Uppföljning av det regionala serviceprogrammet och stöd till kommersiell service

- I enlighet med regionplanen ska Region Jämtland Härjedalen vara aktiv i arbetet med det Regionala serviceprogrammet och stötta kommersiell service. Under 2019 bedrivs arbetet med delfinansiering från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling via Jordbruksverket, projektet *Stärkt samverkan för kommersiell service i Jämtland Härjedalen*. Projektet avslutas enligt plan 31 december med hänvisning till tidigare rapporterad förlängningsbegäran, men en ny ansökan om ytterligare förlängning till sista mars 2020 är inlämnad med hänvisning till att projektet då kan fullföljas på förväntat sätt. På grund av personalbrist köps projekt- och servicefrågekompetens från Länsstyrelsen nu in. Fortsatt gäller att finansieringen för uppdraget med det strategiska arbetet med servicefrågor försvinner då projektet avslutas. Detta innebär också att frågan om den fortsatta finansieringen av det strategiska arbetet och handläggningen av stöd till kommersiell service är viktig. Projektet och arbetet med servicefrågor i länet, bland annat genom serviceforumet ServiceZ, har många gånger framhållits på nationell nivå som ett lyckat skolexempel. Om vi inte finner en finansieringslösning riskerar Region Jämtland Härjedalen att tappa såväl fart och kraft i arbetet som är mycket viktigt för länets kommuner.
- Då Länsstyrelsens medel för investeringar till kommersiell service inom ramen för landsbygdsprogrammet sinade under början av året beslutades att Region Jämtland Härjedalen under en period ska ta ansvar för stödformen. Operativ samverkan har skett med Länsstyrelsen initiativet har fallit väl ut. Fram till 2019-09-30 har det tagits tre beslut omfattande 5 591 000 kronor i stöd. Målet är att ta beslut om total stödsumma på 10 000 000 kronor fördelat på sex ärenden.